

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”

I. Informacje ogólne o programie.

Zgodnie z art. 35 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 884) do zadań samorządu województwa realizowanych w ramach ustawy należy opracowanie i realizacja wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 30 marca 2021 roku Uchwałą Nr 16/163/21/VI uchwalił „Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026”, który jest realizowany przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy współpracy z innymi podmiotami.

W roku bieżącym dobiega końca realizacja ww. Programu, w związku z tym, niezbędne jest opracowanie nowego Programu na kolejne lata.

Zasadnym było, aby w pracach nad opracowaniem tego dokumentu wzięli udział przedstawiciele różnych środowisk, w tym samorządu województwa, powiatów, gmin, organizacji pozarządowych i innych partnerów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

W związku z powyższym, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zgodnie z zarządzeniem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 44/2026 z dnia 23 marca 2026 roku. powołał Zespół ds. opracowania „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”.

Zespół w okresie od maja do czerwca br. podczas trzech spotkań roboczych wypracował podstawowe założenia programu, w oparciu o które przedstawiciele Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, przy współpracy z Zespołem, przygotowali projekt „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”. Na posiedzeniu w dniu 24 sierpnia 2026 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął projekt ww. Programu oraz skierował go do konsultacji społecznych.

II. Organizacja i przebieg konsultacji społecznych projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”.

Konsultacje społeczne projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031” organizowane były i koordynowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Celem przeprowadzenia konsultacji było zebranie w okresie od 31 sierpnia do 4 października 2026 r. uwag, opinii i propozycji dotyczących treści opracowanego dokumentu, między innymi od jednostek samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych, a także Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa informacja o konsultacjach została podana do publicznej wiadomości poprzez:

- ogłoszenie na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- korespondencję pomiędzy Samorządem Województwa a Konwentem Jednostek Pomocy Społecznej oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, a także Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- spotkanie konsultacyjne online.

Przez cały okres konsultacji społecznych, szczegółowy sposób ich przeprowadzania, terminy i zasady przyjmowania opinii, Projekt Programu oraz Formularz konsultacji społecznych dostępne były:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, pod adresem <http://bip.warmia.mazury.pl/> w zakładce Konsultacje społeczne,
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pod adresem <http://warmia.mazury.pl> w zakładce Polityka społeczna,
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Opinie, uwagi i propozycje wpisane do Formularza konsultacji społecznych należało przekazywać:

- drogą elektroniczną na adres: rops@warmia.mazury.pl,
- drogą korespondencyjną na adres: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn,
- bezpośrednio do Kancelarii Ogólnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30-15:30.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji przygotowuje się sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, zawierające

w szczególności ustosunkowanie się do uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji wraz z uzasadnieniem oraz podaje je do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej.

III. Analiza wyników konsultacji społecznych projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”.

Lp.	Nr strony w dokumencie	Treść uwag/opinii zgłoszonych w procesie konsultacji społecznych	Podmiot zgłaszający	Ustalenia dotyczące zgłoszonych uwag/opinii
1.	20	<p>Obecny zapis: „W części dotyczącej infrastruktury i usług wsparcia wskazano, że na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują 34 warsztaty terapii zajęciowej, z których wsparcia korzysta łącznie 1 505 uczestników.”</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany „ Proponuje się uzupełnienie diagnozy oraz części dotyczącej infrastruktury i usług wsparcia o wyraźne wskazanie roli Warsztatów Terapii Zajęciowej jako jednego z podstawowych elementów systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz elementu przygotowującego osoby z niepełnosprawnościami do możliwie samodzielnego funkcjonowania, aktywności zawodowej i społecznej. Proponowany zapis: Warsztaty Terapii Zajęciowej stanowią istotny element systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Ich działalność powinna być postrzegana jako jeden z etapów indywidualnej ścieżki rozwoju osoby z niepełnosprawnością, obejmującej przygotowanie do możliwie samodzielnego funkcjonowania, aktywności zawodowej oraz — w przypadku osób posiadających odpowiedni potencjał — przejścia do zatrudnienia wspomaganego, chronionego lub na otwartym rynku pracy.”</p> <p>Uzasadnienie zmiany: „Projekt programu wskazuje WTZ przede wszystkim jako istniejące placówki wsparcia, nie wykorzystując w wystarczającym stopniu ich potencjału w procesie aktywizacji zawodowej. W 2025 roku z 34 WTZ w województwie korzystało 1 505 uczestników. Oznacza to, że WTZ obejmują wsparciem znaczącą grupę osób z niepełnosprawnościami, które często</p>	Forum Warsztatów Terapii Zajęciowej Województwa Warmińsko Mazurskiego	Uwzględniono częściowo w diagnozie.

		wymagają długotrwałego, indywidualnego i wieloetapowego przygotowania do podjęcia zatrudnienia. Uwzględnienie WTZ jako elementu ścieżki prowadzącej do aktywności zawodowej pozwoliłoby na lepsze powiązanie rehabilitacji społecznej i zawodowej z działaniami prowadzonymi przez instytucje rynku pracy, ZAZ oraz pracodawców.		
2.	31-32	<p>Obecny zapis: „W ramach Priorytetu III „Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami” jako działania wskazano m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami. 2. Wspieranie rozwoju samozatrudnienia. 3. Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w tym zatrudnienia wspomaganego i chronionego. 4. Inicjowanie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.” <p>Propozycja zapisu/zmiany: „Proponuje się dodanie działania: „Wspieranie WTZ w realizacji działań przygotowujących uczestników do aktywności zawodowej, w tym treningu pracy, praktyk zawodowych, rozwijania kompetencji społecznych i zawodowych, współpracy z pracodawcami oraz przygotowania uczestników do przejścia do zatrudnienia wspomaganego, chronionego lub na otwartym rynku pracy.”</p> <p>Uzasadnienie zmiany: Projekt prawidłowo wskazuje potrzebę zwiększenia aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, jednak nie wskazuje WTZ jako podmiotów, które mogą i powinny uczestniczyć w realizacji tego celu. W przypadku części uczestników WTZ bezpośrednie skierowanie do instytucji rynku pracy lub pracodawcy nie jest wystarczające. Konieczny jest wcześniejszy, indywidualnie dostosowany proces przygotowania do pracy. WTZ posiadają wiedzę o możliwościach, ograniczeniach, zainteresowaniach i potencjale zawodowym uczestników. Dlatego powinny zostać włączone do systemowej ścieżki prowadzącej do zatrudnienia.”</p>		Nie uwzględniono. Uzasadnienie pod tabelą.
3.	31-32 44-45	Obecny zapis: „Wskaźniki Priorytetu III obejmują m.in. liczbę osób, dla których przygotowano indywidualny plan działania, liczbę osób korzystających z pomocy		Nie uwzględniono. Uzasadnienie pod tabelą.

		<p>publicznych służb zatrudnienia, liczbę osób bezrobotnych, które podjęły pracę oraz liczbę osób zatrudnionych na rynku chronionym.”</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany: Proponuje się dodanie wskaźników odnoszących się bezpośrednio do uczestników WTZ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczestników WTZ objętych indywidualnym planem aktywizacji społecznozawodowej. 2. Liczba uczestników WTZ uczestniczących w praktykach lub treningach pracy. 3. Liczba uczestników WTZ, którzy rozpoczęli zatrudnienie wspomagane, chronione lub zatrudnienie na otwartym rynku pracy. 4. Liczba uczestników WTZ, którzy dzięki działaniom aktywizacyjnym przeszli do kolejnego etapu rehabilitacji zawodowej. 5. Liczba WTZ realizujących systemową współpracę z pracodawcami, ZAZ oraz instytucjami rynku pracy.” <p>Uzasadnienie zmiany: „ Program powinien mierzyć nie tylko końcowy efekt w postaci zatrudnienia, ale również kolejne etapy dochodzenia osoby z niepełnosprawnością do zatrudnienia. Obecne wskaźniki nie pokazują drogi, jaką osoba z niepełnosprawnością musi przejść przed podjęciem pracy. Wprowadzenie wskaźników dotyczących WTZ pozwoliłoby oceniać rzeczywistą skuteczność systemu rehabilitacji zawodowej.”</p> 		
4.	34	<p>Obecny zapis: „Faktyczny poziom finansowania poszczególnych działań będzie uzależniony od wysokości środków dostępnych w kolejnych latach realizacji Programu oraz decyzji właściwych instytucji finansujących.”</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany: „Proponuje się uzupełnienie programu o zapis:</p> <p>„W ramach realizacji Programu należy dążyć do zapewnienia stabilnego i adekwatnego finansowania podmiotów realizujących długoterminową rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami, w szczególności Warsztatów Terapii Zajęciowej, z uwzględnieniem wzrostu kosztów wynagrodzeń, energii, transportu, materiałów terapeutycznych, wyposażenia oraz zapewnienia odpowiednich warunków lokalowych i bezpieczeństwa uczestników.”</p> <p>Uzasadnienie zmiany: „Projekt wskazuje, że w latach 2021-2025 na koszty tworzenia</p>		<p>Nie uwzględniono. Uzasadnienie pod tabelą.</p>

		i działania WTZ przeznaczono blisko 250 mln zł ze środków PFRON i budżetów powiatów. Jednocześnie faktyczne funkcjonowanie WTZ jest silnie uzależnione od kosztów prowadzenia placówek. Wzrost kosztów pracy, energii, transportu, materiałów oraz konieczność dostosowywania infrastruktury powodują, że utrzymanie jakości rehabilitacji wymaga odpowiedniego poziomu finansowania. Stabilność finansowa WTZ powinna być traktowana jako warunek skutecznej realizacji celów programu, a nie wyłącznie jako kwestia organizacyjna poszczególnych podmiotów.”		
5.	34-35	<p>Obecny zapis: „W ramach Priorytetu III zaplanowano na lata 2027— 2031 środki PFRON pozostające w dyspozycji Samorządu Województwa w wysokości 70 mln zł oraz 6 mln zł z budżetu Województwa “</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany: „Proponuje się wprowadzenie zapisu:</p> <p>„Przy planowaniu i podziale środków przeznaczonych na realizację Programu należy zapewnić odpowiedni udział środków na działania służące przygotowaniu osób z niepełnosprawnościami do aktywności zawodowej, w tym działania realizowane przez Warsztaty Terapii Zajęciowej.” “</p> <p>Uzasadnienie zmiany: „Program przewiduje znaczne środki na aktywizację zawodową, jednak nie określa w sposób wystarczająco jednoznaczny, jaka część tych środków może być przeznaczona na działania przygotowujące osoby z niepełnosprawnościami do wejścia na rynek pracy.</p> <p>Uwzględnienie WTZ w systemie finansowania działań aktywizacyjnych pozwoliłoby stworzyć bardziej spójny system: rehabilitacja - przygotowanie zawodowe - trening pracy - zatrudnienie wspomagane/chronione - otwarty rynek pracy.“</p>		Nie uwzględniono. Uzasadnienie pod tabelą
6.	20-21	<p>Obecny zapis: „Projekt wskazuje, że infrastruktura i usługi wsparcia mają umożliwiać osobom z niepełnosprawnościami funkcjonowanie w środowisku lokalnym.”</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany: „Proponuje się rozszerzenie zapisu o:</p> <p>„System wsparcia powinien uwzględniać również rozwój i modernizację infrastruktury WTZ, w tym dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawę warunków prowadzenia rehabilitacji, likwidację barier</p>		Nie uwzględniono. Uzasadnienie pod tabelą.

		<p>architektonicznych i technicznych oraz zapewnienie odpowiednich warunków bezpieczeństwa i komfortu uczestników.“</p> <p>Uzasadnienie zmiany: „Projekt wskazuje likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się jako jedno z działań programu.</p> <p>Należy jednak zwrócić uwagę, że bariery mogą występować również w placówkach, które już świadczą usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Infrastruktura WTZ powinna umożliwiać prowadzenie rehabilitacji w warunkach odpowiadających współczesnym standardom. Dotyczy to zarówno dostępności, jak i bezpieczeństwa, temperatury, jakości powietrza, wyposażenia oraz dostosowania pomieszczeń do specyfiki prowadzonej terapii.“</p>		
7.	31-32	<p>Obecny zapis: „Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w tym zatrudnienia wspomaganego i chronionego.”</p> <p>Propozycja zapisu/zmiany: „Proponuje się rozszerzenie działania do brzmienia: „Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w tym zatrudnienia wspomaganego i chronionego, oraz tworzenie i rozwijanie ścieżek przechodzenia uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej do zatrudnienia.”</p> <p>Uzasadnienie zmiany: Zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością, szczególnie osoby wymagającej większego zakresu wsparcia, nie powinno być traktowane jako pojedyncze zdarzenie, lecz jako proces.</p> <p>WTZ mogą pełnić istotną funkcję w przygotowaniu uczestnika do tego procesu. Konieczne jest zatem stworzenie mechanizmów współpracy pomiędzy WTZ, ZAZ, instytucjami rynku pracy, trenerami pracy i pracodawcami. Takie rozwiązanie może zwiększyć skuteczność działań programu i ograniczyć ryzyko, że osoby posiadające potencjał zawodowy pozostaną przez wiele lat poza rynkiem pracy.“</p>		<p>Nie uwzględniono.</p> <p>Uzasadnienie pod tabelą.</p>

Uwagi i opinie Forum Warsztatów Terapii Zajęciowej Województwa Warmińsko Mazurskiego dotyczące całego dokumentu:

„Forum pozytywnie ocenia podjęcie przez Samorząd Województwa prac nad dokumentem, który ma wyznaczać kierunki polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami w latach 2027—2031. Jednocześnie uważamy, że projekt Programu wymaga istotnego uzupełnienia i wzmocnienia zapisów dotyczących funkcjonowania oraz rozwoju Warsztatów Terapii Zajęciowej.

WTZ są jednym z najważniejszych elementów systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Projekt wskazuje, że w województwie funkcjonują 34 Warsztaty Terapii Zajęciowej, z których korzysta 1 505 uczestników. Tak duża liczba uczestników oznacza, że sytuacja WTZ powinna być jednym z istotnych elementów regionalnej polityki społecznej.”

Uzasadnienie do uwag/opinii zgłoszonych w procesie konsultacji społecznych przez Forum Warsztatów Terapii Zajęciowej Województwa Warmińsko Mazurskiego. Podczas trzech spotkań Zespół ds. opracowania „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031” wypracował założenia i kierunki działań o charakterze strategicznym, uwzględniające najważniejsze obszary wsparcia osób z niepełnosprawnościami w skali całego województwa.

Z uwagi na strategiczny i kierunkowy charakter Programu nie uwzględniono szczegółowych propozycji dotyczących funkcjonowania, finansowania, infrastruktury i rozwoju Warsztatów Terapii Zajęciowej, a także wprowadzenia odrębnych wskaźników odnoszących się wyłącznie do ich działalności.

Program obejmuje szeroki zakres działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, realizowanych przez różne podmioty i z wykorzystaniem zróżnicowanych form rehabilitacji społecznej i zawodowej, wsparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej. W związku z tym zasadne jest zachowanie spójnego i horyzontalnego podejścia do poszczególnych form wsparcia, bez nadmiernego uszczegóławiania zagadnień dotyczących tylko jednego z realizowanych rodzajów działań.

Jednocześnie należy wskazać, że osoby korzystające z WTZ zostały uwzględnione we wskaźniku Programu: „Liczba osób korzystających z usług ośrodków wsparcia świadczących specjalistyczne, terapeutyczne i opiekuńcze usługi dla osób z niepełnosprawnościami”, co umożliwia ujęcie tej formy wsparcia w monitorowaniu realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Ponadto na stronie 12 Programu, w diagnozie, częściowo uwzględniono zgłoszone uwagi, odnosząc się w sposób ogólny m.in. do roli Warsztatów Terapii Zajęciowej w rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, a także do ich znaczenia w procesie aktywizacji oraz przygotowania tych osób do podjęcia i utrzymania zatrudnienia.

IV. Podsumowanie konsultacji społecznych projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”.

Konsultacje miały charakter regionalny i środowiskowy, każdy miał możliwość dotarcia do informacji o konsultacjach i wzięcia w nich udziału. Konsultacje oparte były o zasadę jawności, której podstawową cechą jest możliwie swobodny dostęp do dokumentów i danych. Miały charakter publiczny i oparte były o zasadę równości i otwartości, co oznacza,

że uczestniczyć w nich mogli wszyscy zainteresowani obywatele (nie tylko partnerzy instytucjonalni).

Wszelkie zgłoszone w trakcie trwania konsultacji uwagi i wnioski zostały rozpatrzone i zgodnie ze sposobem odniesienia się do nich, zostaną wykorzystane przy opracowywaniu ostatecznego projektu „Warmińsko-Mazurskiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2027-2031”, który będzie przedłożony Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego, celem przyjęcia do realizacji.

Za przeprowadzenie konsultacji odpowiadał Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.